

ת"פ 8540/12/20 - דורון הוברשטיין נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 8540-12-20 מדינת ישראל נ' הוברשטיין

לפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר
המבקש:
נגד

דורון הוברשטיין באמצעות ב"כ עו"ד דני גרינברג

המשיבה:
מדינת ישראל
באמצעות ב"כ עו"ד רועי חמדני

החלטה

לפני בקשה לחיוב המשיבה בפיצויים ובפסיקת הוצאות הגנה (להלן: "**הבקשה**"), לפי סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

רקע

1. כנגד המבקש הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת תקיפת זקן הגורמת חבלה חמורה, לפי סעיף 368(ב) לחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום, ביום 6.3.20 ברחוב הרצל 64 ברמת גן, עת שוחח המתלונן בן ה-73 עם אדם אחר אשר עמד לצד המבקש, תקף אותו לפתע המבקש בכך שדחף אותו אל רכב חונה. כתוצאה מכך נפל המתלונן ארצה ונגרמו לו שברים באגן בצד ימין. המתלונן פונה לבית חולים שם אושפז למשך 48 שעות ובהמשך עבר הליך שיקום למשך כחודשיים.

המבקש כפר במיוחס לו והתיק נקבע לשמיעת ראיות.

2. המבקש טען בתגובתו לכתב האישום, כי בעת ששוחח עם אדם אחר התקרב המתלונן לעברו ואיים עליו. לדבריו, על אף שהתעלם ממנו, המתלונן ניגש אליו ובעת שהיה צמוד אל המבקש באופן שהמבקש סבר כי הוא עומד לתקוף אותו - הדף את המתלונן לאחור. בנסיבות אלו, נפל המתלונן ארצה. לגבי החבלה, טען המבקש כי המתלונן סבל בעבר משבר דומה באותו מקום, אשר ככל הנראה נפגע שוב בעקבות הנפילה.

ביום 19.7.2022, לאחר שמיעת ראיות, זוכה המבקש מהמיוחס לו. בהכרעת הדין נקבע כי עלה בידו להוכיח, מעבר לספק סביר, את התנאים המצטברים הנדרשים לשם קיומה של טענת הגנה עצמית. עוד נקבע, כי במקרה זה התקיימו מספר מחדלי חקירה, עד כדי התנהלות רשלנית של היחידה החוקרת אשר אף פגעה בניהול הגנתו של המבקש.

תמצית טיעוני הצדדים

3. ב"כ המבקש טען לקיומן של שתי עילות המעוגנות בהוראת סעיף 80 לחוק העונשין: הראשונה - לא היה יסוד להאשמה (להלן: "**העילה הראשונה**"), והשניה - קיומן של נסיבות אחרות המצדיקות מתן פיצוי (להלן: "**העילה השנייה**"). ביחס לעילה הראשונה, טען ב"כ המבקש כי בטרם הגשת כתב האישום היה על המשיבה לתת משקל לסתירות שעלו מהודעות המתלונן ביחס לאירוע, וכן לעמוד על כשלי היחידה החוקרת ביחס לאיתור מצלמות שתיעדו את המקרה. לטענתו, המשיבה בחרה לאמץ את אחת מגרסאות המתלונן וניסחה את כתב האישום בהתאם, ללא בדיקה מעמיקה ביחס לגרסאותיו האחרות. עוד הוסיף, כי גרסת המבקש נתמכה בעדות עד ראיה, אשר המשיבה התעלמה מעדותו בעת ניסוח כתב האישום. לפיכך, טען כי לא היה יסוד להאשמה במקרה הנדון. ב"כ המבקש פירט כי היה על המשיבה לשקול את צעדיה במספר נקודות לאורך ניהול ההליך - העמקה בראיות בשלב הראשון בו הועבר תיק החקירה לעיונה; עיון בראיות בעת קבלת התיק לאחר ביצוע השלמות חקירה; שיקול דעת נוסף לאחר קבלת טיעוני בא כוחו הקודם של המבקש, עו"ד אבינועם, וכן פנייתו המפורטת של ב"כ המבקש בבקשה לחזרה מכתב האישום. את העילה השנייה לפיצויים, ביקש לבסס על דחיה לאקונית מצד המשיבה של פניות אותן ביצע בעצמו וכן ביצע עו"ד אבינועם; על התמשכות ההליך כשנתיים ימים; עבירת פשע שיוחסה למבקש, בהליך פלילי אשר פגע במצבו הנפשי ואף הסברים שנאלץ לתת לממונים עליו בעבודה בשל היעדרויות נוכח ההליך; ולבסוף - על השקעת זמן וכסף מצד המבקש לשם ביסוס הגנתו.

לפיכך, עתר ב"כ המבקש לפסיקת פיצוי בסך של 65,195 ₪, המורכב מהוצאות ששילם לשם הגנתו, הפסד שעות עבודה וכן סך של 15,000 ₪ בגין נזק לא ממוני של לחץ נפשי בשל ההליך הפלילי כנגדו.

4. ב"כ המשיבה טען בתגובתו כי המחלוקת במקרה הנדון התמקדה בשאלה האם נסיבות דחיפתו של המתלונן על

ידי המבקש חוסות תחת סייג ההגנה העצמית. לגבי העילה הראשונה לפיצוי, טען ב"כ המשיבה כי התשתית הראייתית שעמדה בפני המשיבה הקימה סיכוי סביר להרשעת המבקש, זאת בהתבסס על גרסת המתלון, התנהגותו בסמוך לאירוע, עדות עד ראיה וכן המניע לביצוע העבירה. לטענתו, העובדה שהתעוררו פערים בגרסאות המתלון עובר להגשת כתב האישום, מלמדת על מהימנותו, ואין לתת משקל של ממש לסתירות שעלו, בפרט כשמדובר במתלון מבוגר. ב"כ המשיבה פירט בתגובתו נסיבות לפיהן היה מקום לתת משקל משמעותי לגרסת המתלון וכן לעדותו של עד הראיה. לפיכך, טען כי אין מדובר באחד המקרים החריגים בהם יש מקום להורות על פיצוי של נאשם, מקרה השמור לאירועים של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי סבירות מהותית. לגבי עילת הפיצוי השניה, היפנה ב"כ המשיבה לקריטריונים שנקבעו בפסיקה ובהם הצורך במתן משקל לאופי הזיכוי אשר במקרה זה ניתן מחמת הספק. עוד טען כי הפיצוי מוגבל להוצאות הגנה ופיצוי על מעצר או מאסר, כך שהמבקש אינו זכאי לפיצוי בגין עגמת נפש או נזק בלתי ממוני אחר. לגבי הוצאות הגנתו של המבקש, טען ב"כ המשיבה כי אלה מאפיינים את עניינו של כל נאשם באשר הוא. לגבי הטענה בדבר התנהלות רשלנית של החקירה ביחס למצלמות אבטחה, טען ב"כ המשיבה כי ככל שיש די בראיות גולמיות כדי להגיש כתב אישום אין לדרוש מהמשיבה לבצע כל בדיקה אפשרית. לבסוף, טען כי היה מקום לתת משקל גם לרכיב חומרת העבירה בעת ההחלטה על הגשת כתב אישום. לפיכך, עתר ב"כ המשיבה לדחות את עתירת המבקש לקבלת פיצויים והוצאות הגנה.

דין והכרעה

5. סעיף 80(א) לחוק העונשין מאפשר לנאשם שזוכה או שכתב האישום כנגדו בוטל, לעתור לבית המשפט לשם קבלת פיצויים והוצאות. הוראת חוק זו מפרטת שתי עילות אפשריות: היעדר יסוד להאשמה או קיומן של נסיבות אחרות המצדיקות את מתן הפיצוי. אף בהתקיים אחת מעילות אלה, אין מדובר בזכות מוחלטת אלא "**מדובר בזכות יחסית הנתונה לשיקול דעתו של בית המשפט, שנדרש לאזן בין הנזק שנגרם לנאשם לרבות הפגיעה בחירותו ובקניינו, לבין האינטרס הציבורי באכיפת החוק והחשש מהרתעת המדינה מניהול הליכים פליליים**" (ע"פ 1325/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (19.1.2020)). כל ההדגשות בהחלטה זו - אין במקור).

עילת היעדר יסוד להאשמה

6. על מנת לבסס את עילת היעדר יסוד להאשמה, יש לבחון האם היה בחומר החקירה אשר עמד לנגד עיני המאשימה, עובר להגשת כתב האישום, כדי לשכנעה כי קיים סיכוי סביר להרשעת הנאשם בבית המשפט. נקבע כי מדובר במקרים חריגים של רשלנות "חמורה ביותר", הגשת כתב אישום ללא "בסיס כלשהו" או יסוד "רעוע ביותר" להאשמה:

"המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה שמכוחה ניתן 'להפעיל' את סעיף 80 לחוק העונשין (דהיינו שמי שזוכה - לא היה יסוד לאשמתו), הוא מבחן 'התובע הסביר' ו'הסיכוי הסביר להרשעה'... על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר... מדובר איפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית וכולט..."

(ע"פ 5097/10 גל בוגנים נגד מדינת ישראל, פסקה 18 בפסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז) מלצר, 15.1.2013), (להלן: "ענין בוגנים"). ראו עוד בענין זה: ע"פ 1986/22 יהונתן רבינוביץ נגד מדינת ישראל, פסקה 14 (20.10.2022); ע"פ 5928/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (5.10.2021).

כך, חידדה הפסיקה והדגישה כי נדרש מצב קיצוני של אי-סבירות בולטת:

"...על מנת להוכיח כי לא היה יסוד להאשמה, אין די בחוסר סבירות סתם אלא יש להראות מצב קיצוני של אי-סבירות בולטת"

(ע"פ 5923/07 ראשיד שתיאיווי נגד מדינת ישראל, פסקה 12 (6.4.2009), (להלן: "ענין שתיאיווי").

7. במקרה הנדון, נפרסו בפני בית המשפט כל הראיות אשר עמדו בפני המשיבה בעת החלטתה על הגשת כתב אישום כנגד המבקש. ב"כ המבקש פירט ראיות אלה ועמד בטיעונו על אופן הפעלת שיקול דעת המשיבה בעת דחייתה בקשה להימנע מהגשת כתב אישום. כאמור לעיל, הרף שנקבע בפסיקה לבחינתה של עילת היעדר יסוד להאשמה הוא כבד ומחמיר. לאחר ששכנעתי ובחנתי את הראיות שעמדו בפני המשיבה, וכן את התנהלות רשויות החקירה והתביעה, אני מוצא כי טיעוני המבקש אינם עומדים ברף הנדרש.

ב"כ המבקש טען כי לאחר סיום החקירה עמדו בפני התביעה מספר גרסאות של המתלון ביחס לאירוע, אשר אינן עולות בקנה אחד: גרסה בפני שוטר סיור לפיה כתוצאה מתקיפתו נפל על רכב, לעומת גרסה שמסר לחוקר כי נפל ארצה, וגרסה שלישית במהלך עימות בין השניים בה אישר המתלון לראשונה כי קילל את המבקש בטרם היה מגע פיזי ביניהם (סעיפים 122, 131-132 בבקשה). בנוסף, היפנה לכך שמעדות עד ראייה עולה סטואציה שונה מזו שתיאר המתלון, ולפיה המתלון קילל את המבקש, איים עליו והתקרב לעברו, זאת בניגוד לגרסת המתלון (סעיף 136 בבקשה). אכן, מדובר בגרסאות מתפתחות מצד המתלון, שיש בהן כדי לעורר קושי, אך יש לבחון קושי זה כחלק ממכלול הראיות שהצטברו. כמפורט בהכרעת הדין, המבקש הודה כי דחף את המתלון אך טען שעשה כן מתוך הגנה עצמית בעת שסבר כי המתלון עומד לתקוף אותו. זהו הבסיס הראייתי כאשר מרכז הדיון נסוב על השאלה האם אכן עומדת למבקש טענת הגנה עצמית, על כל תנאיה המצטברים שנקבעו בפסיקה (ראו סעיף 12 בהכרעת הדין). בחינת הראיות שעמדו בפני התביעה בעת הגשת כתב האישום עומדת במבחן הסיכוי הסביר להרשעה, גם בהינתן אותם אי דיוקים או סתירות שפורטו בהכרעת הדין ביחס לגרסאות המתלון בטרם עדותו בבית המשפט. יש לציין כי רק במהלך עדותו בבית המשפט, הפגין המתלון חוסר החלטיות ביחס לכך שהוא התקרב אל עבר המבקש, נתון בעל משמעות בעת בחינת חלק מתנאי קיומה של הגנה עצמית. נסיונו של ב"כ המבקש לטעון כי גרסת עד הראיה במשטרה עמדה בסתירה לגרסאות המתלון, מתעלמת מכך שגרסת עד זה עמדה אף בסתירה מוחלטת לגרסאות המתלון והמבקש לגבי אופן התקיפה המיוחסת (רק העד משעל טען כי המבקש נגח במתלון). משכך, התובע הסביר לא יכול היה לבסס מסקנה ראייתית הנשענת על גרסת עד הראיה. ראיות אלה, אשר לא התיישבו בכל ההיבטים האחת עם האחרת, לא כרסמו, כמכלול, בסיכוי הסביר להרשעה בעיניו של התובע הסביר, ובוודאי שלא עלו כדי חוסר בבסיס ראייתי כלשהו, זדון או "מצב קיצוני של אי סבירות בולטת". יש לשוב ולהזכיר כי המבקש הודה בהפעלת כח פיזי כנגד המתלון בכך שדחף אותו, וכן כי בעקבות נפילה זו נזקק המתלון לטיפול רפואי בשבר באגן.

8.

זיכוי המבקש נשען על קבלת טענת ההגנה העצמית, דרך ניתוח משפטי של כל אחד מהתנאים המצטברים המרכיבים סייג זה לאחריות הפלילית. התייחסות לבחינה משפטית זו על יסוד הראיות שעמדו בפני המשיבה במועד הגשת כתב האישום, בחינה לגביה יתכנו עמדות והערכות שונות, אינה חורגת ממבחן הסיכוי הסביר להרשעה:

"התובע נדרש בשלב הטרומ משפטי להעריך סיכויים וסיכונים על בסיס החומר שלפניו בטרם זה עבר את משוכות החקירה הנגדית, הראיות שכנגד ושיקול הדעת השיפוטי. לצד זה יש לזכור, כי קביעות ומסקנות הנוגעות לחומר ראיות נסמכות במובהק על הערכה עובדתית ומשפטית ומעצם טיבן תיתכנה לגביהן עמדות והערכות שונות..."
(ענין שיתיאווי, פסקה 17 בפסק דינה של כב' השופטת ארבל).

בנוסף, ניתוח סוגית ההגנה העצמית בהכרעת הדין, התבסס בין היתר על ממצאים עובדתיים שנשענו על התרשמות מהעדויות בבית המשפט (סעיפים 8-11 בהכרעת הדין).

9.

בהכרעת הדין נקבע כי עלה בידי המבקש להוכיח מעבר לספק סביר הנדרש לשם ביסוס טענת הגנה עצמית, אולם לא נקבע דבר מעבר לכך. מדובר בזיכוי מחמת הספק, אופי זיכוי לו משקל נוסף בעת בחינת קיומה של עילת היעדר יסוד להאשמה:

"זיכוי מחמת הספק בדרך כלל משמיע שאין מתקיימת החלופה הראשונה של סעיף 80(א) 'שלא היה יסוד לאשמה'" (ע"פ 5140/05 משה זגורי נ' מדינת ישראל, פסקה י' בפסק דינו של כב' השופט רובינשטיין (24.06.2007)).

10. ב"כ המבקש טען להשפעה של מחדלי חקירה על קיומה של עילת היעדר יסוד להאשמה (דוגמת סעיפים 118-121 לבקשה). מחדלי חקירה עשויים להשפיע על קביעה כי להאשמה לא היה יסוד, **"אולם דרך המלך היא כי טענות בדבר התנהלותה של החקירה יהיו נדונות במסגרת העילה השנייה המנויה בסעיף 80 לחוק העונשין"** (ע"פ 2366/03 עסאף עסאף נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(3) 597, 606 (2004), (להלן: "עניין עסאף")). לפיכך, אתייחס כעת לנושא מחדלי החקירה ביחס לעילה הראשונה, בהתאם לטיעון ב"כ המבקש, אך בהמשך אתייחס לסוגיה זו אף בעת הדיון בעילה שניה.

טיעוני ב"כ המבקש ביחס למחדלי החקירה במקרה הנדון, בכל הנוגע לשאלת היעדר יסוד להאשמה, רלוונטיים לסוגית ההגנה העצמית, כגון עדויות עדי ראיה ותיעוד מצלמות אבטחה ביחס לשאלת התקרבות המתלונן אל עבר המבקש. בהתחשב בהסכמת הצדדים לגבי קיומן של ראיות המבססות את הפעלת הכח על ידי המבקש כנגד המתלונן, הרי שאף ככל והיו מתגלות ראיות המוכיחות באופן ישיר כי המתלונן אכן התקרב אל המבקש -הסוגיה שעמדה בלב המחלוקת היתה נותרת בגדר סוגיה משפטית הנתונה ל"עמדות והערכות שונות" **(ענין שיתיאווי)**.

בנסיבות אלה, על אף השפעת מחדלי החקירה על הגנת המבקש (סעיף 13 בהכרעת הדין), אני מוצא כי גם אם היה מקום לבצע פעולות חקירה נוספות בתיק, הרי ההחלטה להעמיד את המבקש לדין על בסיס תשתית הראיות שהיתה בידי התביעה בעת הגשת כתב האישום היא החלטה סבירה אשר אינה עולה כדי זדון, חוסר תום לב או אי סבירות מהותית ובולטת.

נסיבות אחרות המצדיקות מתן פיצוי

11. מדובר בעילה אשר נותרה עמומה במידה רבה, בחוק ובפסיקה, ללא גבולות חדים וברורים. לצד זאת, לשם סיוע בהכוונת שיקול הדעת השיפוטי, נקבעו בפסיקה שלוש קטגוריות לבחינת נסיבות מתאימות למתן פיצוי בהתאם לעילה זו: אופן ניהול ההליך המשפטי, כגון התמשכות ההליך או מעצר ממושך של הנאשם; אופי הזיכוי וטיבו; נסיבות אישיות של המבקש החיצוניות למשפט (ע"פ 4466/98 ראמי דבש נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 73, (2002)).

במסגרת עילת נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי, יש לשקול שיקולים שונים הכוללים שימוש בעקרונות צדק ומדיניות משפטית ראויה, תוך בחינה רחבה של מכלול שיקולים:

"יש לקחת בחשבון, מחד גיסא, את הנזקים האישיים שנגרמו למבקש והיקפם, ובכלל זה - בין היתר, את מידתיות הפגיעה בזכויותיו החוקתיות... מאידך גיסא, יש להתחשב - בעת השימוש בעילה זו, בשיקולים הציבוריים הנוגעים בצורך שלא להביא להרתעת-יתר של התביעה מלהעמיד אדם לדין מקום שנאספו ראיות מספיקות להגשת כתב אישום... מושג-מפתח לענין העילה השניה הוא לפיכך 'העוול' שנגרם למבקש שזוכה - בהסתכלות כוללת" (ענין בוגנים, פסקאות 19-20 בפסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז) מלצר).

12. ב"כ המבקש מיקד את טיעונו ביחס לעילה זו באופן ניהול ההליך המשפטי וכן בנסיבותיו האישיות של המבקש.

לגבי אופן ניהול ההליך המשפטי, טען כי המשיבה דחתה במענה לאקוני את פניות באי כוחו של המבקש לחזרה מכתב האישום. עוד הוסיף כי למבקש יוחסה עבירה חמורה וההליך המשפטי התארך משך כשנתיים. קשה לראות בעמדת המשיבה, השונה מעמדת ב"כ המבקש באופן הניתוח המשפטי והמקצועי את הראיות שעמדו בפניה, משום נסיבות שיש בהן להשפיע על בקשה להטלת פיצויים. המשיבה אכן התמודדה עם קשיים שהתעוררו בשל מחדלי חקירה, אולם לא ניתן לקבוע כי ההחלטה בדבר ניהול ההליך ודרך ניהולו אינם סבירים. הלכה היא כי את השפעתם של מחדלי חקירה יש לבחון בהתחשב במכלול הראיות, ומחדלי חקירה לא יביאו בהכרח לזיכוי של נאשם (ראו לדוגמא רע"פ 3894/18 בוריס קפלן נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (13.6.2018)). באופן דומה, לא מצאתי קושי או פעולה חריגה בהוראת החיקוק שיוחסה למבקש או בהתנהלות המשיבה אשר הביאה להתמשכות ההליך המשפטי: החל מהדיון הראשון בבית המשפט ועד למתן הכרעת הדין, חלפו כשבוע חודשים בלבד. פרק זמן נוסף חלף בטרם הדיון הראשון בבית המשפט, אך זאת בשל בקשות דחיה מצד ב"כ המבקש.

13. לגבי נסיבותיו האישיות של המבקש, טען בא כוחו כי מדובר בפגיעה במצב רוחו ובמצבו הנפשי, לרבות צורך במתן הסבר לממונים עליו לגבי היעדרות מעבודה בשל ההליך המשפטי. בנוסף, פירט את הנזק הכלכלי שנגרם למבקש לאור העלות הכספית של ניהול הגנתו.

הטענה בדבר פגיעה במצבו הנפשי של המבקש, נטענה ללא כל ביסוס. אין ספק כי קיומו של הליך פלילי כנגד נאשם כלשהו מהווה פגיעה במצב רוחו ובמצבו הנפשי בשל תיוגו כנאשם וכן לאור חשש מפני ענישה בסופו של הליך. יחד עם זאת, לא הוכח נזק חריג או יוצא דופן אשר אינו נילוה לכל הליך פלילי מעצם קיומו. באופן דומה, הנזק הכלכלי שנגרם לנאשם נובע מהצורך בניהול ההליך, ובנסיבות המקרה אין מדובר בפגיעה חריגה. על מנת להבהיר את האופן בו יש לשקול את נסיבותיו האישיות של המבקש החיצוניות למשפט, אציין כי אף שהות נאשם במעצר בגין מקרה חמור מזה

שיוחס למבקש אינה בהכרח מצדיקה פסיקת פיצוי מכח סעיף 80 לחוק העונשין:

"...אכן, המערער הוא צעיר ומעצרו גרם לו נזקים, אך בהתאם להלכה הפסוקה אין בנזקים שאינם חריגים או יוצאי דופן בזיקה להליך המעצר כדי להצדיק פסיקת פיצויים מכוח סעיף 80 לחוק העונשין" (ע"פ 1042/13 עובדיה קקון נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (25.6.2014)).

עוד אפנה לסוג השאלות אותן יש לבחון ביחס לנסיבות אישיות, בעת בחינת עילת הפיצוי השניה:

"המבחן של נסיבות הנאשם מציב את השאלה הבאה: האם הנאשם שיצא זכאי בדינו סבל נזקים קשים במיוחד אשר חורגים ממידת הסבל והנזק הרגילה, שהינה מנת-חלקו של כל אדם שעומד לדין פלילי? נזקים מיוחדים כאמור כוללים מעצר או מאסר ממושך; אירוע קיצוני בחייו האישיים של הנאשם, כדוגמת מחלה קשה, גירושין או פרידה מבן הזוג, מבת הזוג או מבן משפחה קרוב; פגיעה אנושה בעסק, במוניטין או בקריירה מקצועית; והרשימה, כמובן, איננה סגורה"
(ע"פ 9006/20 זיאד חסני ג'בר נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (19.1.2022))
והאסמכתאות המפורטות שם).

מכל האמור לעיל עולה כי אין מדובר במקרה בו נסיבותיו האישיות של המבקש נכנסות בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים מתן פיצוי בגין עילה זו.

14. בהתאם לאמור בענין אסעף, בחינת השפעת אופן התנהלות החקירה המשטרית בהקשר של בקשת פיצוי נאשם, צריכה להיערך בעיקרה במסגרת דיון בעילה השניה.

בהכרעת הדין נקבע כי עלה בידי המבקש לבסס למעלה מספק סביר כי עמדה לו טענת הגנה עצמית. די בקביעה זו לשם זיכוי המבקש, ולמעשה לא היה צורך בהרחבה נוספת לגבי טיעוני בא כוחו. יחד עם זאת, נקבע כי יש להתייחס לאופן ניהול החקירה:

"לא ניתן שלא להתייחס, בתמצית, להתנהלות הרשלנית של חקירת המקרה, התנהלות אשר אף פגעה בהגנת הנאשם"

(סעיף 13 בהכרעת הדין).

רשלנות היחידה החוקרת באה לידי ביטוי במספר היבטים: החל מחקירה רשלנית של החוקר מלול אשר נמנע מלתעד את רצונו של המבקש להגיש תלונה כנגד המתלונן בתיק, זאת עוד בטרם נחקר תחת אזהרה; המשך ברשלנות החוקר מלול אשר נמנע מלקבל מהמבקש פרטים מזהים של עד ראיה חשוב; דרך אי ביצוע כל פעולת חקירה לשם איתור עדי ראיה נוספים, בעלי חנויות במקום, אשר נכחו במקום כפי שעלה מגרסת המתלונן; שיהיו של כחצי שנה בביצוע פעילות חקירה בנסיון לאתר עד ראיה אחד בלבד; ולבסוף - חקירה

רשלנית ביותר של מצלמות האבטחה במקום, אשר יתכן והיו מסייעות בבחינת המקרה (ראו בהרחבה סעיף 13 בהכרעת הדין).

למול התנהלות רשלנית זו מצד היחידה החוקרת, יש לשקול את נסיבות המקרה אשר אינן עוסקות במחלוקת רחבה לגבי עצם ההתרחשות אלא בבחינה מצומצמת של שאלת הגנה עצמית, בין היתר לנוכח התקרבות פיזית מצד המתלונן אל המבקש. עדי ראיה שלא נחקרו וכן מצלמות אבטחה שלא נבדקו, היו עשויים לסייע בהכרעה בסוגיה זו, בין אם בביסוס הטענה לקיומה של ההגנה העצמית ובין אם בכרסום במשקל טענה זו. לצד זאת, אף קבלה מלאה של גרסת המבקש כי חשש מפני המתלונן אשר התקרב לעברו, הותירה את יסודות ההגנה העצמית לבחינה משפטית שביססה למעלה מספק מסביר אך לא מעבר לכך.

במסגרת מכלול השיקולים והבחינה הכוללת, יש לתת משקל למידת הפגיעה בהתאם לנסיבותיו האישיות של המבקש אשר במקרה זה מצויה ברף נמוך ביותר. המבקש לא הצביע על עיוות דין קשה או על פגיעה משמעותית וחריגה בו. בנוסף, יש להתחשב בשיקול הציבורי שלא להביא להרתעת יתר של התביעה בהגשת כתבי אישום. לפיכך, ללא מידת הרשלנות של החקירה במקרה זה, לא היה מקום לפסיקת פיצוי או הוצאות.

כאמור לעיל, מדובר בהצטברות של מחדלים והתנהלות רשלנית לגביהם לא ניתן להסתפק אך בדברים שנכתבו בהקשר זה בהכרעת הדין. במסגרת השיקולים בעת קבלת החלטה בדבר תשלום פיצוי בגין העילה השניה של "נסיבות אחרות", יש לשקול אף את אופן התנהלות רשויות החקירה:

"האם החקירה נוהלה באופן ראוי, כגון: האם טענת אליבי של הנאשם נבדקה כנדרש והאם נערכה חקירה לעדים שנדרש לחקור אותם..."
(ע"פ 7826/96 יוסף רייש נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 498, 481 (1997)).

כך, יש להתחשב בצורך לגרום לרשויות החקירה לפעול כראוי:

"בגדר הנסיבות המיוחדות שראוי להתחשב בהן יש לשקול גם שיקולים הקשורים בהמרצת רשויות החקירה לפעול כראוי"
(ענין עסאף, 609).

בנוסף להצטברות הפעולות הרשלניות של היחידה החוקרת, חוקרי המשטרה בעדותם בבית המשפט לא סיפקו מענה ענייני להתנהלות בעייתית זו (ראו את חקירתם הנגדית של השוטרים מלול ואהרון, עמ' 26-33 לפרוט'). יש להדגיש כי מדובר במקרה פשוט ביותר אשר אינו כרוך בחקירה סבוכה או דורש השקעת משאבים יוצאי דופן.

בנסיבות כוללות אלה, אני מוצא כי יש להטיל על המשיבה תשלום פיצוי סימלי, מתוך תקווה כי יהיה בכך לתרום ולו במעט לשיפור התנהלות החקירה המשטרתית. גובה הפיצוי יושפע אף מכך שמדובר במחדלים אשר נבעו מרשלנות ולא מתוך זדון או חוסר תום לב.

לפיכך, על המשיבה לשלם למבקש פיצוי בסך של 5,000 ₪ עד ליום 1.3.2023.

המזכירות תעביר את החלטה לצדדים.

ניתנה היום, י' טבת תשפ"ג, 03 ינואר 2023, בהעדר הצדדים.